

NAUJIENLAIŠKIS

Tarptautinė komisija
nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti

Lietuvos žydų genocido aukų dieni atminti

Eidami „Atminties keliu“ Lietuvos mokiniai prisiminė žydų genocido aukas

Rugsėjo 22 d. Vilniaus ir kitų Lietuvos miestų moksleiviai Panerių memoriale pagerbė Holokausto aukas. Varėnos „Ažuolo“ gimnazijos mokinių skaitomi Holokausto metu išsigelbėjusio Stanislovo Rubinovo atsiminimai jautriai palietė susirinkusiuosius ir sutelkė apmąstymams. Eidami „Atminties keliu“ – nuo Panerių geležinkelio stoties iki Holokausto aukų memorialo – moksleiviai rankose nešė akmenėlius ant kurių buvo užrašyti nužudytų žmonių vardai ir sunaikintų žydų bendruomenių pavadinimai. Prie memorialo, Vilniaus „Saulėtekio“ mokyklos-daugiafunkcio centro mokiniams atliekant dainą jidiš kalba, renginio dalyviai iš akmenėlių sudėliojo Lietuvos žemėlapi, simbolizuojantį sunaikintas žydų bendruomenes.

Savo mintimis su mokiniais dalinosi Tarptautinės komisijos pirmininkas Emanuelis Zingeris, vykdomasis direktorius Ronaldas Račinskas, apie Paneriuose vykusias žudynes kalbėjo JAV ir Lietuvos istorikas, Tarptautinės komisijos nacių pakomisės pirmininkas prof. dr. Saulius Sužiedėlis.

Pilietinė iniciatyva „Atminties kelias“ – tai kvietimas mokytojams su mokiniais prisiminti Holokausto metu sunaikintas gausias Lietuvos žydų bendruomenes, kartu nueiti į masinių žudynių vietas tais keliais, kuriais žydai buvo varomi į paskutinę savo kelionę. Lietuvoje tokių vietų yra daugiau nei 200.

Dėkojame Vilniaus Palaimintojo Teofiliaus Matulionio gimnazijos, Vilniaus Karaliaus Mindaugo progimnazijos, Vilniaus Naujamiesčio vidurinės mokyklos, Vilniaus Simono Daukanto gimnazijos, Vilniaus Žvėryno gimnazijos, Vilniaus suaugusiųjų mokymo centro, Vilniaus „Saulėtekio“ mokyklos-daugiafunkcio centro, Kauno Veršvų gimnazijos, Varėnos „Ažuolo“ gimnazijos mokiniams ir mokytojams, dalyvavusiems Lietuvos žydų genocido aukų atminimo renginyje Panerių memoriale.

Akimirkos iš renginio Panerių memoriale

Tarptautinė komisija
bendradarbiaudama su
Tolerancijos ugdymo centrais
Lietuvos žydų genocido aukų
atminimo dienos paminėjimus
inicijuoja jau daugiau nei dešimt
metų.

Siekama, kad mokiniai ne tik žinotų apie Holokausto tragediją, bet ir apie Lietuvoje gyvenusią gausią žydų bendruomenę, apie Vilniaus miestą, vadintą „Šiaurės Jeruzale“.

Atmintį puoselėjančios iniciatyvos, įgyvendintos įvairiose Lietuvos vietose

Šiais metais į kvietimą prisijungti prie pilietinės iniciatyvos „Atminties kelias“ atsiliepė **194** Lietuvos švietimo įstaigos.

Švietimo įstaigų bendruomenės Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dieną minėjo, eidamos į masinių žudynių vietas, užrašydamos ant akmenėlių žuvusiųjų vardus ar vietovardžius, kuriose gyveno žydų bendruomenės, organizuodamos susitikimus su žmonėmis, atsimenančiais žydų bendruomenių gyvenimą, pamokų metu ar ekskursijose susipažindamos su vietos žydų gyvenimu, tradicijomis, papročiais, kurdamos filmus ir plakatus, rašydamos rašinius, kūrdamos kompozicijas, spektaklius, brošiūras, tvarkydamos žydų kapines, skaitydamos žuvusiųjų vardus ir prisiminimus.

Keletas pavyzdžių iš paminėjimų įvairiose Lietuvos vietose:

➤ Dotnuvos seniūnijoje, Kėdainių r. bendruomenės nariams ir Dotnuvos pagrindinės mokyklos mokiniams **Akademijos gimnazijos mokinių** grupė surengė popietę „Dotnuvos žydų gyvenimas XVIII–XX a.“, kurioje dalintasi prisiminimais apie gyvenusią žydų bendruomenę, pristatytas mokinių sukurtas filmas „Dotnuvių žydų istorija“. Kraštotyrininkas R. Tamašauskas pristatė savo knygelę „Istoriniai etiudai apie Dotnuvos žydų bendruomenę XVIII–XX a.“

➤ **Jiezno gimnazijos** mokinių kūrybinė komanda pristatė mokyklos ir miestelio bendruomenei pačių sukurtą filmą apie iš Jiezno kilusį dailininką Chosę Gurvičių, aplankė masinę žydų kapavietę prie Jiezno ežero.

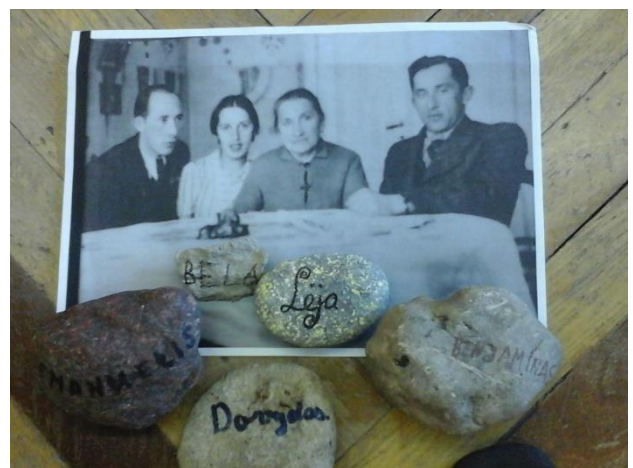
➤ **Šėtos gimnazijoje** atminimo renginiai vyko keletą dienų: mokiniai ant akmenėlių rašė Kėdainių ir Lietuvos miestelių bei miestų pavadinimus lietuvių ir jidiš kalbomis, iš jų mokyklos fojė sukūrė instaliaciją „Atminties kelias“, vedė netradicines istorijos pamokas, pristatė parodą, filmą Holokausto tema ir lankė žydų kapines.

Alytaus A. Ramanausko-Vanago gimnazija

Alytaus Likiškėlių pagrindinė mokykla

Kėdainių Ryto progimnazija

Jonavos r. Bukonių mokykla-daugiafunkcis centras

➤ Garliavoje pilietinę iniciatyvą kartu įgyvendino **Garliavos Adomo Mitkaus pagrindinės mokyklos, Jonučių progimnazijos ir gimnazijos, Juozo Lukšos gimnazijos** bendruomenės. Garliavos Jonučių gimnazijoje ir progimnazijoje vyko edukacinė programa „Garliavos štetlas“. Štetlo dvasią galima buvo pajauti atkurtoje aplinkoje: vaistinėje, mokykloje, restorane, siuvykloje, kirpykloje, batsiuvio dirbtuvėlėje ir senojoje, medumi kvepiančioje, mokykloje. Po edukacinės programos eisena pajudėjo per Garliavą link senųjų žydų kapinių. Ten buvo skaitomi nužudytų vaikų vardai.

➤ Panevėžio miesto savivaldybės patalpose buvo atidaryta **Panevėžio Rožyno progimnazijos** mokinių plakatų paroda, skirta Holokausto temai.

➤ **Kalvarijos gimnazija** organizavo pažintinį-orientacinį žygį skirtą paminėti Lietuvos žydų genocido dieną, prisiminti Kalvarijoje gyvavusias keturias konfesijas, tautas, jų kultūrą, 1941 m. Kalvarijos žydų tragediją, 1942 m. Kalvarijos dekano M. Krupavičiaus ir kitų memorandumą, išreiškiantį solidarumą su kitomis Lietuvoje gyvenusiomis tautomis.

➤ **Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos** mokiniai Vilkaviškio žydų Holokausto kapinėse skaitė 203 nužudytų žydų vaikų ir mokinių vardus, atidengtas stendas trimomis kalbomis „Vilkaviškio žydų sunaikinimas“, sodinta atminimo giraitė žydų gelbėtojams vilkaviškiečiams ir atidengtas informacinis stendas su gelbėtojų pavardėmis.

➤ **Panevėžio žydų bendruomenė** Panevėžio mokyklų mokiniams organizavo viktoriną, skirtą Lietuvos žydų genocido aukų dienos paminėjimui.

➤ **Šiaulėnų Marcelino Šikšnio gimnazijos** iniciatyva Šiaulėnuose ir **Radviliškio Lizdeikos gimnazijos** iniciatyva Radviliškyje pirmą kartą buvo perskaityti nužudytų žydų vardai. Minėtuose miesteliuose iki šiol nebuvo žinomi nužudytųjų sąrašai, mokytojų iniciatyva duomenys buvo parsisiųsti iš Yad Vashem – tarptautinio studijų apie Holokaustą instituto Izraelyje.

Jonučių progimnazija ir gimnazija, Juozo Lukšos gimnazija

Panevėžio Rožyno progimnazija

Kalvarijos gimnazija

Vilniaus „Laisvės“ gimnazijos „Atminties kelias“ į Veliučionis

